

کتابداری در کتابخانه‌های مدارس

• دکتر اسدالله آزاد

دانشیار گروه کتابداری دانشگاه فردوسی مشهد

کتابخانه و آگاهی دادن از اطلاعات کتابداری در زمینه شکل گرفتن اثر است. این هدف‌ها بسیار کلی است. سیر تحول کتاب و کتابخانه هم لازم است. پیدایش خط بسیار اجمالی است. اگر از خط و قلم و مرکب سخن آورده‌اید، شایسته است سایر ابزارهای نگارش بخصوص در دوران معاصر و امروزی هم بیان شود.

در قسمت فهرست منابع، صفحه ۲۸۳ به بعد، اصلاً به منابع جدید کتابداری و اطلاع‌رسانی که در سال‌های اخیر به ترجمه و نگارش شده، توجهی نشده است.

صحافی ته چسب دارد و دوخت نشده است، لذا به سرعت از هم جدا خواهد شد. بسیاری از مطالب مانند صفحه‌های ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۲۳، ۲۶، ۳۵، ۴۰، ۴۶، ۶۸ و جاهای دیگر به پانویس و ارجاع نیاز دارد که اشاره نشده است.

نقل قول‌ها نیز باید برجسته شود.

کتاب نمایه ندارد که عیبی بزرگ است.

شیوایی و رسایی متن ناقص است، مثلاً ص ۲، صفحه ۹ فعل و فاعل باید مطابقت کند. بدین معنا که مسند یا فاعل غیر جاندار جمع باید فعل مفرد بیاید. مثلاً به جای: این افزارها بوجود آمده‌اند، باید نوشته شود: این افزارها بوجود آمده است.

صفحه ۳، سطر سوم از بالا: وجه و صفی در فارسی مناسب نیست و فعل را باید کامل بیاورید. مثلاً: «تمام ابزارهای کار کتاب را از نزدیک لمس کرده و با آن سروکار داشته‌اند».

صفحه ۳، سطر ۱۱: کلمه‌های مترادف نیاز ندارد. مثلاً «فرم» و «شکل» زائد است و در فارسی یکی از آن‌ها می‌آید.

صفحه ۳، بند آخر: مطالب هیچ ربطی به آگاهی دانش ندارد و حرف‌ها کلی است و مقصد روش شفاف نیست.

واژه‌های فرنگی و غیرفارسی باید فارسی شوند، مثلاً: «ایدئو گرافیک» باید «اندیشه‌نگاری» شود.

- محمدعلی نشاط‌آور، حسن جوادمنش. آشنایی با پیدایش کتاب و کتابخانه و نحوه کتابداری در کتابخانه‌های مدارس، گرگان: مختومقلی فراغی، ۱۳۸۲، ۲۸۶ صفحه، رقعی، شومیز.

با نگاهی اجمالی به کتاب موارد زیر به چشم می‌خورد:

در عنوان کتاب، مؤلفان باید محل کتابخانه را ذکر می‌کردند، مثلاً نحوه کتابداری در کتابخانه‌های مدارس ایران. هم‌چنین مقدمه و پیشگفتار، هر دو لازم نیست، ولی هر یک معیارهایی دارند که در این اثر دیده نمی‌شوند. مثلاً در پیشگفتار باید علت تألیف، هدف‌ها، سپاسگزاری و مقایسه موضوع‌ها در کتاب‌های مشابه بیاید. هدف پدید آور جمع‌آوری کلیه مطالب مربوط به کتاب و

ص ۱۲۸: قسمت مشکلات و تنگناهای توزیع کتاب، بند دوم لازم است بدانند که وزارت ارشاد حدود ۵۰۰ نسخه از کتاب‌های مفید را به کتابخانه‌های عمومی تحویل می‌دهد.

لازم است به کتاب مرحوم دکتر علی مزینانی در باب کتابخانه و کتابداری مراجعه شود، بسیاری از این مقدمات و مبانی را علمی‌ترو بهتر بیان داشته است.

فصل ۵، صفحه ۱۲۲ به بعد، خواسته شده بالاخره کتابی تهیه شود، ولی بدون مطالعه سایر مواد و مطالب این رشته علمی کتاب کمکی به شکاف‌های این رشته بین رشته‌ای دانشگاهی نمی‌کند.

کتاب بیشتری یک کشکول است و مطالبی از هرسخنی آورده شده است، چون مطالب کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران طی سی سال در جای جای آمده است، نیازی به حرف‌های کلی نیست و واقعاً مطالب، اطلاعات و آگاهی‌های این کتاب برای کتابداری مدارس ایران راهی به وهمی نمی‌برد. طبق هدف کتاب صفحه ۱، بند آخر باید راه‌حل‌های منطقی برای رفع مشکلات کتابخانه‌های آموزشگاهی ایران برشمرده می‌شد. این راه‌حل‌ها کجا نشان داده شده است؟

شیوه نگارش نویسندگان چندان گویا و رسا نیست و از نظر دستور زبان فارسی نیز خطاهایی دارد.

در عنوان اثر، نحوه کتابداری در کتابخانه‌های مدارس به چه معناست؟

کلمه نحوه مبهم است و مشخص نیست چه معیارها و موارد کتابداری می‌خواسته بررسی شود.

در باب انواع جلدها اطلاعات بسیار کوتاه و نادرست است، بهتر است به پایان‌نامه آقای غلامی دانشجوی کارشناسی ارشد آستان قدس رضوی رجوع شود.

ص ۱۳، سطر آخر: «مفتاح» عربی است و باید «کلید» بیاید.

ص ۵۷: تکنولوژی ← فناوری

ص ۵۹: گیل کامیش ← گلگمیش

ص ۸۵: تکنیکال ← فنی

کنترل ← مهار یا نظارت

ص ۹۶: سیستم ← نظام

ص ۱۰۰: تیراژه ← شمارگان

ص ۱۰۵: کامپیوتر ← رایانه

ص ۱۰۸: دیسک (cd) ← لوحه‌های فشرده فقط برای خواندن

ص ۱۲۵: تیتیر ← عنوان

ص ۱۲۹، سطر ۶: شهرهای بین‌النهرین بنام «ارک» باید اعراب

داشته باشد یا به صورت لاتین در بیاورند تا درست خوانده شود.

ص ۱۳۲: تعریف درست کتاب را از کتاب دانش‌شناسی دکتر ابرامی ذکر شود.

ص ۱۳۴، ۱۳۷: ابزارهای نگارش بارها تکرار شده است و زائد است.

ص ۱۴۰، شماره ۱۱: تعریف ناشر نادرست است.

ص ۱۴۱: قطع‌های کتاب حداقل باید به سانتی متر داده شود.

ص ۱۴۴: قسمت کتاب‌های مرجع، اطلاعات نادرست است.

ص ۱۶۰: کتابخانه عمومی، در اصل باید برای مطالعه بیماران

باشد، هر چند پزشکان متخصص گاهی از آن‌ها بهره می‌جویند.

ص ۱۶۱: کتاب‌های امروزی، شماره‌های ۱ تا ۴ باید معیارهایش ذکر شود.

ص ۲۰۳: قسمت تعریف کتابداری باید بر اساس معیارهایی ذکر شود.

ص ۲۰۳: قسمت فلسفه کتابداری، اطلاعات به هیچ وجه فلسفه نیست.

ص ۲۱۵: قسمت ۹۰، تعریف «دبیزش» باید «سندداری» شود.